

Liepāja, jauno sezonu gaidot

MĒNEŠALGAS DIAPAZONS (BRUTO, EIRO) LATVIJAS TEĀTROS

Teātris	Aktieru atalgojums	Vadības atalgojums
Liepājas teātris	900–1600	2375–2950
Valmieras Drāmas teātris	1100–2400	1700–3929
Jaunais Rīgas teātris	1070–1595	2250–4561
Dailes teātris	950–2400	4599
Latvijas Nacionālais teātris	970–1850	3677
Daugavpils teātris	930–1400	1550–3453

Avots: teātru vietnes

<< Rakstniece devusi atļauju, taču uzreiz teikusi, ka dramatiķu nevedos. Meklējot, kas to varētu izdarīt, teātra vadītājs nonācis pie fakta, ka aktrise Laura Jeruma studē rakstniecību. Ar režisori Ingu Krasovsku Liepājas teātrī ilgus gadus bijusi sadarbība ar labiem rezultātiem. Tā šis darbs kļuvis par pirmo impulsu latviskajai sezonai.

Pandēmijas laikā režisors Mārtiņš Kalita izveidoja seriālu par teātra puteklītes Patakoļako piedzīvojumiem. Bija apsvērti arī doma par tā nonākšanu uz skatuves, kas arī notiks sadarbībā ar Rasu Bugavičuti-Pēci.

Domājot par lugu lielajai skatuvei, ar D. Petrenko apsprieduši iespējamus variantus, arī ārzemju klasiku, līdz nonākuši pie tā, ka vajag latviešu darbu. Režisors uzreiz teicis, ka tāds viņam esot padomā, gribot iestudēt Ingas Ābeles lugu "Jasmīns".

Horeogrāfe Kristīne Brīniņa, veidojot Liepājas aktierkursa diplomdarbu "Upe", līdz pastaigu izrādes formai nonāca, intervējot reālus cilvēkus. "Rezultāts bija ļoti silts, interesants. Tādēļ es ar abām rokām balsoju par darba turpināšanu teātrī tādā pašā virzienā. Režisore ilgāku laiku runājusies ar ieslodzījumā esošiem vīriešiem par to, kas viņus novedis līdz noziegumam un cietumam," pastāsta H. Laukšteins.

Uz teātra vadītāja ieteikumu iestudēt kādu latviešu lugu režisors Regnārs Vaivars atbildējis, ka pats uzrakstīšot. Darbs "Latviešu raķetes" būs par mūsu bobslejisti.

R. Bugavičute-Pēce piedāvājusi veidot izrādi par savu tēvu, diriģentu Jāni Zirni, un to režisēs Valters Sīlis.

Pēc Valmieras teātrī iestudēto darbu noskatīšanās H. Laukšteins uzrunājis režisoru Jāni Znotiņu, lai viņš veido izrādi jauniešiem, iestudējums "Mīlestības vārdā" būs skatāms uz sezonas beigām. Pavasara pusē taps vēl viena mazās formas izrāde "Ziloņa dziesma", ko iestudēs D. Petrenko.

"Sezonā jābūt vienai komēdijai," ir pārliecināts teātra vadītājs.

"Lai neapvainojas latviešu dramaturgi, bet ar komēdijām mums ir pasmagi." Literārā padomniece Zanda Borgia meklējusi materiālu pie britiem. "Merilina un es" ir stāsts par vientuļa cilvēka iemīlēšanos dīvē Merilinā Monro, kuras plakātu uzdāvinājusi vīrieša nelaiķa sieva. "Tā viņi dzīvo divatā ar Merilinu, kura izkāpj no plakāta. Vīrieša bērni domā, ka tēvs ir sajucis prātā, bet viņam ir labi, jo ir mīlestība," pauž H. Laukšteins.

Saliekot kopā visus plānus, pēc grūtuma sajūtas viņam pēkšņi sākusi patikt jaunā sezona. "Skatītājiem ir vajadzīgs pazīstams stāsts ar pārsteigumiem, ar negaidītībām. Sezonas sabalansētībai ir ļoti liela nozīme, lai būtu dažāds krāsu spektrs, lai nebūtu tikai smaguma sajūta. Cilvēka ikdienā pietiek negatīvu un nepatīkamu notikumu. Tepat blakus ir karš, to nedrīkst aizmirst. Bet tikai un vienīgi ciest arī nevar," ir pārliecināts H. Laukšteins.

"Vilki" brauc uz Ameriku

Preses konferencē pirms sezonas sākuma teātra vadītājs puda lielas cerības par Mazo zāli. Šogad liepājnieki atmata ideju ievākties agrākajā bankas ēkā, plānos ir piebūves celtniecība. "Esam pastrādājuši teātra kolektīvā ar visiem dienestiem, esam definējuši mūsu vajadzības ar visiem kvadrātmetriem un loģistiku, piedāvājuši risinājumus, ko iedot speciālistiem, kas projektus zīmē, un rēķinātājiem, kas pateiks, cik tas maksā, lai nonāktu līdz tāmēm. Ir iestrādes sarunu un solījumu veidā par finansējuma piesaistīšanu. Mūsu uzdevums šobrīd ir neļaut tam visam kaut kur iesprūst, nepalikāt kādā atvilktnē, un panākt, ka process iet uz priekšu," situāciju vērtē H. Laukšteins.

Pašlaik Liepājas pašvaldība kopīgi ar Kultūras ministriju, Klimata un enerģētikas, kā arī Finanšu ministriju izskata dažādas finanšu piesaistes iespējas teātra Mazās zāles būvniecībai, izmantojot Eiropas Savienības fondus, pastāsta Liepājas domes priekšsēdētājs Gunārs Anšņs.

Finansiāli teātris pagaidām tiek galā. Sākot sezonu, ieņēmumi bija plānoti jau septembrī. "Bet tad nāk piedāvājums no ASV latviešiem, kuri grib redzēt latviešu teātri, un šoreiz uzrunā Liepājas teātri. Ko darīt – atteikties?" saka H. Laukšteins. Viesizrādēm izraudzīta izrāde "Vilki", kas viegli pārvarējama, aizņemti trīs aktieri. Taču Edgars Pujāts, Sandis Pēcis un Artūrs Irbe ir ļoti nodarbināti aktieri, līdz ar to īsti nav repertuāra, ko spēlēt uz vietas, un nebūs arī septembrī plānoto ieņēmumu. Izrādes kolektīvs lido prom 3. septembrī un atgriežas mēneša beigās.

Teātris tāpēc mēnesi neslinkos, uzsver direktors. Tajā laikā notiks mēģinājumi divām izrādēm, un "Svešā āda" jau nonāks pie skatītājiem. Finansiāli nekāda ieguvuma no Amerikas viesizrādēm nebūšot. "Tā ir reputācija, tas ir vārds. Tas ir goda jautājums un arī idejiski svarīgs, jo teātrim jau uzdevums nav peļņa, bet citas vērtības, kuras nevar izmērīt ar lineālu vai cipariem. Teātra galvenais uzdevums ir ārstēt garu," saka H. Laukšteins.

Nevar neskart jautājumu, kāpēc Latvijas teātros pašlaik tik nemierīgi, notiek publiska vilņošana. Daži kritiķi izteikušies, ka notiekot cīņa par skatītājiem. "Tam galīgi nepiekrītu. Mūsu tirgus ir neliels. Neesam ne Londona, ne Ņujorka. Kāda tur cīņa? Ir jāpalīdz jaunajiem skatītājiem nonākt teātru publikas rindās. Ja es šeit taisīšu trīs četrus mūziklus gadā, diez vai dabūšu vairāk skatītāju. Pirmkārt, tas ir pirktspējas jautājums, otrkārt, uz teātri iet pieradināti cilvēki, un to ir tik, cik ir. Es redzu uzdevumu pieradināt uz teātri nākt jaunu skatītāju," norāda H. Laukšteins.

Teātru pārvaldīšanas pārskatīšanu Kultūras ministrija aizsāka pandēmijas laikā, bija izveidota darba grupa, kas izskatīja Liepājas teātra iespējamo nodošanu valsts pārraudzībā. "Tas ir apstājies, ideja ir palaišta mīglā, jo ir problēmas. Nav nodefinēts, kas ir profesionāls repertuāra teātris. Mēģināja to darīt, bet netika izdarīts," saka H. Laukšteins.

Teātra vadītājs arī uzsver, ka nav normāla tāda situācija, ka Liepājas aktieri saņem mazāku atalgojumu nekā kolēģi citos Latvijas teātros. "Šobrīd vēl nezinām nākamā gada budžeta iespējas, bet jautājums par teātra darbinieku algām regulāri nonāk domes darba kārtībā un noteikti tiks skatīts, arī jauno budžetu veidojot," sola G. Anšņs.

Henrieta Verhoustinska, teātra zinātniece, "Spēlmaņu nakts" žūrijas locekle

EKSPERTE

Varēšana, spēks un briljanti aktieri

DIENAS
TĒMA

Henrieta Verhoustinska, teātra zinātniece, "Spēlmaņu nakts" žūrijas locekle

Par Liepājas teātra pagājušo sezonu gribas spriest pēc grandiozajām beigām. Sezonu noslēdza Elmāra Seņkova iestudējums "Grieķi", kas bija ļoti jaudīgs un atstājis ļoti labu pēcgaršu.

Skatoties uz sezonu kopumā, par ne pārāk lielu veiksmi varu nosaukt Mārtiņa Kalitas veidoto "Medus garšu", kur bija inscenējuma grūtības. Šī luga neizskanēja tik spēcīgi kā luga par līdžīgu tēmu "YEN", ko iestudēja Dmitrijs Petrenko. Šo izrādi vērtēju ļoti augstu, tāpat kā šī režisora neizskatīto vēlmi teātrī runāt par jauniem cilvēkiem. Arī viņa iestudētajā "Kaijā", kuru nevar vērtēt ne ar pozitīvu, ne negatīvu zīmi un kura varbūt neizvērtās tā, kā D. Petrenko bija iecerējis, ir akcents uz jaunajiem cilvēkiem – Trepļeva un Zarečnajas savstarpējām attiecībām un attiecībām ar pārējo pasauli, viņu vēlmēm un ambīcijām. D. Petrenko ir apliecinājis sevi kā jaunās paaudzes pētnieku.

Mans pozitīvais pārsteigums bija Matīsa Budovska debija režijā "Dziesmu svētki". Arī pateicoties Rasai Bugavičutei-Pēcei, šis darbs ir ārkārtīgi interesants izteikums par visiem latviešiem aktuālu tēmu un bija ideāli atbilstošs laikā pirms Dziesmu svētkiem. Šajā mazajā izrādē ir latviešu nācija šķērsgrizumā.

Regnāra Vaivara "Igaunu bēres 1999" žūrijā izraisīja vislielākās diskusijas. Režisora konceptuālais uzstādījums, ka pati luga risinās kaut kur trešajā plānā, bet priekšplānā notiek pašam R. Vaivaram svarīgas norises, man sajauca galvu. Toties režisore Māra Ķimele teica, ka tas esot absolūti briljants "netīrā teātra" paraugs. Izrāde, kas raisa diskusijas, arī ir saucama par veiksmi.

Ļoti aktuāla izrāde man likās Dž. Dž. Džilindžera "Vārdiņš". It kā salonkomēdija, bet vienlaikus Ukrainas kara kontekstā ar pārspriedumiem un diskusijām par to, ko drīkst un ko nedrīkst verbalizēt. Ļoti profesionāli izveidota un izskanēja ļoti aktuāli.

Tādējādi kopumā es uzskatu, ka tā bija veiksmīga sezona, kas apliecina Liepājas teātra spēku, varēšanu un briljantos aktierus, kuriem ir bijusi iespēja izpausties. Jaunajā sezonā redzu pārsvarā latviešu dramaturģes, latvisku pētniecības darbu. Man nākamā sezona liekas ļoti interesanta.

2023./2024. gada sezonas jauniestudējumi

- Dace Rukšāne "Svešā āda", režisore Inga Krasovska (22. septembrī).
- Rasa Bugavičute-Pēce "Patakoļako un teātra visums", rež. Mārtiņš Kalita.
- Inga Ābele "Jasmīns", rež. Dmitrijs Petrenko.
- Kristīne Brīniņa, Henriks Eliass Zēgners "Gaišās nakts", rež. K. Brīniņa.
- "Latviešu raķetes", rež. Regnārs Vaivars.
- Ziemassvētku koncerts, rež. Herberts Laukšteins.
- Pīters Kvilters "Merilina un es", rež. Dž. Dž. Džilindžers.
- R. Bugavičute-Pēce "Tēvs", rež. Valters Sīlis.
- Nikolā Bijons "Ziloņa dziesma", rež. D. Petrenko.
- Ance Muižniece "Mīlestības vārdā", rež. Jānis Znotiņš.

Avots: Liepājas teātris